

Hordva körül *a szabadság álmát*

Búzás Huba: Égi kupolánk, Cédrus Művészeti Alapítvány, 2018

A külföldi és a magyar irodalomban Homérosztól és Dantétól Saint-John Bójájkáig, valamint Madáchtól és Aranytól Juhász Ferenc az A tékozló országjáig számtalan hosszú, sokszor egész könyvet kitevő vers bizonyította a Mindenséget befogni igyekvő szellem életképességét. Szerzetesi alázat, a mítosszal kacérkodó költő véghetlen akarat, teremtésvágya kell az ilyesféle, a történelmet, a személyes és közösségi sorsot, a békéket, háborúkat, az égi és földi valóságot, az én kozmikussá nővő vízióit, álmaink és a kultúra filozofikus meséjét költészetté emelő, az isteni szerencse pillanatát örök idővé növesztő mű megalkotásához.

A zsenik terepe ez, a hétköznapi élet kisebb-nagyobb ügyein fölülemelkedő, szinte a kozmoszsal társalgó alkotóké. A megszólalás kerete mesternek mit se számít, a gondolat formába öntése lehet hagyományközeli vagy épp a régi (klasszikus) keretek megbontásával viaskodó avantgárd, ám a nyelvileg frappáns, beléje töltött energia mindig és mindenkor – ettől zseni a zseni – robban.

Az író, jelen esetben Búzás Huba a rakoncátlanok rakoncátlanja, a földalatti bujdoklásban, az országutakat bekalandozó autó röpiülésében vagy a csillagok útját járva valósítja meg lázálmát. Aki a görög-római hagyományokra tekintvén is a posztmodern

zűrzavaros, minden megrögzöttséget-kötöttséget félrerúgó formavilágában-eszmekörében és nem kevés hintaszellemtől dúsuló nyelvi libikókájában találja meg a számára legközvetlenebb, az érzelmi áradást sem visszafogó kifejezőmódot.

Avval, hogy harsányan kérkedik műveltségével, kultúraszeretettel, a történelem és megannyi tárgy (ókor, művészettörténet, csillagászat, szociológia, filozófia, lélektan, gazdaságtörténet, politika stb.) beható ismeretével, külön is vonzóvá teszi 11 087 (!) verssorból álló – egyáltalán létezik-e ilyen műfaj? – lírai eposzát.

A költő ebben, az áradást tekintve hátráltalan formában lubickolva érzi otthon magát – ám azért kéretik az érzelmileg túltelített hosszú sorok, az apokalipszist mennyei tükörben megforgató, irdatlan iramot (szabadság-légzés) megtestesítő szövegelésében az alkaioszi strófaszerkezet megduplázását észlelni! –, mintha a reneszánszba (Itália), a gulágokba, a nagy hatalmak összeomlásába, a rabszolgálat és az úri kedélyesség világába, Róma, Párizs, Budapest szabadságharcába, a giottói Krisztus siratása megrendültségébe, Sztálin és Hitler halálkonyhájának főztjébe beletekintve megrajzolható lenne a világ tegnapi és mai állapota. Az önmagát felfaló emberiség zuhlése. („... emberiség! szabadul meg bandza önbecsapásaid átkaitól!”)

Szimbólumnak is tekinthető, ahogyan a költő mindenségvágyát jelzi: a száguldó autó (képzelet) nem csupán a Balkán felé (?) tartó országutak száz és ezer kilométereit hagyja maga mögött, hanem a szakralitásig nyújtózó mezőket is. Saját örömeit és

csalódásait, szépségeket és szépségromokat, sírásokat és árulásokat, a művészetben (ezer név, mű) kiteljesedő világ – erkölcs, tudás, golgotai fájdalom és krisztusi alázat – megannyi érzelem-katedrálisát.

Csak pár idézet, hogy lássuk Búzás Huba unikumnak tetsző (mert a formát tekintve ilyen sem a világ-, sem a magyar irodalomban nem volt) kozmikus én-leltárát; miközben nem kevés bátorságról valló cselekedettel: két ujjal össze akarja roppantani (kés s tudás együtt) a világ-mindenséget. Azért, hogy helyette újat teremthessen. A világegyetem történetébe úgy, olyan természetességgel pillant bele, mintha az egy kosárka eper volna. Aggódó szeretet vezérli a tollát. „sokkol a félelem, öl, jegel, de táncol a bátor rettenettel”; „a történelmed – vérmaszatos ugyan, de – szabadságod röpte, magasba, föl...”; „hol már művész-agyunk, erőnk, a felismerés, / az akkor még újjászületett világ, az antik életforma malasztja, és / a mű, a szépség győzedelme a kard, a vér, a szenny fölött”.

S a hét részből álló versfolyam utolsó előtti ciklusából (ellovagol hite űrhajóin): „föl, hát, napvitorlásra tovább, ti! / hintve be gondolatokkal a tért, hordva körül a szabadság álmát, / nem, nem a háborúk, meg a hódítás jaját és átkait, leigáztok / rabszolgaságát, nem! a szabadságért, az életért föl, föl ivadékaink – / emlékezz ember »új korunkra«, s a vadság »legújabb korára«, / béke legyen eme földön és az űrben – a jót akarók jogáért!”

Szenzációs verseskötet. Az illusztrációk és a színes borító (A Föld szeme) Kallai Sándort dicsérik. ■